

**Ontdeckingh van de onnoosele uytvluchten van de schrijvers
van de noodige verantwoordinge van het pretense Collegium
Qualificatum van Middelburgh tegen de korte notulen op de
apologie van d'heer Johan de Mey, professor en predikant,
gedaen voor de bevestinge van d'heer professor Guilhelmus
Momma tot predikant binnen Middelburgh**

<https://hdl.handle.net/1874/21185>

93

ONTDECKINGH

van de

Onnoosele uytvluchten van de Schryvers van de
Hoogste D'raetwoozinghe

21B
837
Van het pretense

Collegium Qualificatum

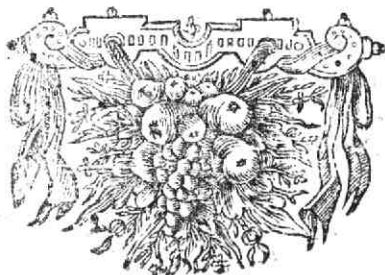
van MIDDELBURGH.

tegen de

Hoze Notulen op de Apologie van d' Heer
Johan de Mey, Professor en Predikant / gedaen booz
de bebestinge van d' Heer Professor Guilielmus
Momma tot Predikant binnen Middelburgh.

door

CHRISTIANUS DIKAJOPHILUS.

Gedrukt in 't Jaar onses Heeren 1676.

(3.)

ONTDECKINGH

van de

Onnoosele uytbluchten van de Schryvers van de
Noodige Verantwoordinge

van het

prætense Collegium Qualificatum
van Middelburgh.

Turpe est doctori cum culpa redarguit ipsum.

Tis schand', wanneer het feyt
Den straffer tegen pleyt.

So verdozen is die se bedroefde eeuw
en so onbeschaemt de drift van 't eens-gestelde
vast te houden / en 't geen men bedreven heeft /
hoewel noch soo ongerijmt / booz te spreken /
dat men niet ontsiet / selfs met tastelijke leu-
genen / sijn boozsprack te stoffeeren : dit soude ick / so 't
mijn werck waer / in die blaetwe Apologie of zenuloose
verantwoordinge van het prætense Colle: Qualificatum van
Middelburgh / ober het beroep van D. Momma, naak-
telijck konnen vertoonen, maar ick en twijffel geensins /
of de Classis van Walcheren sal wel sozge dzagen / dat
men de werelt / met soo veel friboole excusen / en notoze
leugens / niet lang bedriegen sal : daarom sal ick my niet

aantrecken / dat my niet en raakt. Doch alsoo het laatste blaatsje / van dat schzift ook mentie maakt / van d' Apologie van D. de Mey met korte notulen dooz Chrillianus Dicajophilus, en die beticht van tastelijcke leugenen / en versierde valscheden; so moet ick mijn bedenckingen daar ober wederom bekent maken. En wel

Voor eerst, dat het ons ten hoogsten vzeemt dunkt / dat men loochenen derst / dat de Apologie soo niet en is geschiet van D. de Mey, gelijk die is gedruckt / sonder nochtans aen te wijsen alle mislagen / die daar in souden mogen van den Schzjver begaan sijn / ofte te ontdekken / hoe en op wat wijze die van D. de Mey selver is vooz-gesteld: maar ick achte dat het werck sijn Meester schaamt / en dat men 't daarom soeckt met stilswijgen te bedecken / en daarom sal ick moeten gelooven dat het soo is toegegaan / tot dat my anders wozt getoont.

Doozts dat men derst loochenen / dat de eerste reden van de belofte genomen / noyt is vooz-gesteld / is ons bedunkens een groote onbeschaamtheyt / daar nochtans so veel Menschen tegenwoozdigh sijn geweest / die het gehoozt hebben: en nu kan ick noch veel minder daar aan twijffelen / of die eerste reden / met de uytbzeypding van dien / is in der daat soodanigh geweest / nu ick in de resolntie van het Collegium Qualificatum van den 18 en 22 Julij 1676 soodanige redenen lese / die my schijnen daar heen te strecken / om de werelt (indien sy het gelooven wilden) wijs te maken / datse niet aangaan tegen het schzjven van sijn Koninckl. Hoogheydt; om datse seggen / dat by hem, te weten D. de Mey, de alderminste gedagte niet en was, om daar

daar door (namentlijk dooz het vooztgaan niet de bebestin-
 ge van D. Momma, 't welck nochtans Sijn Hoocheydt
 verboden hadde) eenig disrespect of kleynachtige ontrent
 Sijn Doorl. Hooch. toonen: ende noch meer / datse
 daar door hebben willen voorkomen veel en groot misnoe-
 gen onder de Gemeeynte, tegen Sijn Doorl. Hooch. ende
 geoordeelt dat sy tegen Sijn Doorl. Hooch. in het byson-
 der souden misdoen, inden men niet met het werk voort-
 ginck: *ja o infanda nequitia!* datse vreesden dat aan Sijn
 Doorl. Hooch. de rechtveerdighste reden van misnoegen
 mochte gegeven worden, door dese Vergaderinge, (ver-
 staat het Collegium Qualificatum) in gevalle dat door der
 selver onvoorsichtige opschortinge of uytstel der bevesting,
 die gevreesde onheylen waren uytgevoert. **Gar dat niet**
al by na op den selven trant / als het argument van de be-
lofte genomen / en is dit daags te voozen so in dat Col-
legie besloten / soo en is het geen wonder / dat het daags
daar na soo wel op den Predick-stoel is gerepeteert / of
misschien wel licht upt een briesse gelesen. Waarlijck of
het moet dese Menschen schozten / daar men de Offen-
holt / of sy moeten dooz haare gewaande verlichting / so
opgeblasen sijn / datse meenen dat al de werelt geck is.
'T is derhalven geen verdichtsel / daarse segt dat den ar-
men Dikaiophilus en sijn Metgesel mede schermen / wie
gy dooz sijn metgesel verstaat en weet ick niet / of meent
gy / om dat gy U. gewoon sijt al u saken / met 't samen-
rotting / en hulp van den anderen / uytteboeren dat een
yder soo moet doen? Dat men voozts smaalt / dat het
 met andere Letteren is gedruckt, wel wat halt daar in te

Berispen / geschiet sulcx oock niet van U. V. en van yder een / die onderschept wil maken / tusschen 't geen men verhaalt / van een anders geseyde / en tusschen 't geen men daar tegen segt? En is het soo bzeet wederlept / gelijk gy segt / 't is wonder datmen dan daar niet een woordt weet tegen te bzingen.

Maar het is gantsch bespottelijck / datmen van een andere rede spzeecht / en segt datse noch verhaelt, noch beantwoordt wort: hoe kont gy my berispen / datse niet beantwoordt is / daar ich die niet en verhael / om dat ichse niet en weet / en die ich niet en weet / om datse my niet aangeschzeven is / en mogelijk niet aangeschzeven / om datse niet gesegt en is: Heeftse den Professoz de Mey in sijn herffenen bedagt? dat konnen wy niet dzoomen' ende indien sijn G. die belieft het licht te laten sien / en soose van geen meerder gewichte en is / als de vier gedzuchte / wy en sullen ons niet beswaert binden oock onse gedagten daar ober te upton: 't is meer dan wonder / dat een actie van so grooten solemniteyt / dooz den Meester selfs / niet en is uytgegeven / daar dooz wel licht eenige verkeerde bevattingen hadden konnen boozkomen woorden / daar het nochtans dien Heer sijn gewoonte wel is / niet dingen van veel minder belang / vooz de Wereldt te pzoncken.

Daarom of men boozgeeft dat de overige redenen seer veel verschillen van de selve, soo als D. de Mey die inder daat heeft voorgestelt; soo en gelooven wy evenwel sulcx niet / op dat bloote seggen / ten sy datmen ons vertoone / hoe dat die boozgestelt sijn. Ten is oock hier niet onbillich / uyt den mont van twee of dzy / ja veel meer getuygen

gen / de waarheyt op te nemen / tot dat van andere het
tengendeel betwefen woerde.

Doozts ben ick ten hoogften verbaaft / datmen durft
seggen / dat het valich is, dat D. de Mey het afslaan van
het beroep van D. Roelandi heeft helpen justificeren. Daer
ick verfehert ben / dat het waarachtig is / dat den Pro-
fessor daar als Rychter heeft gefeten / ober de actie van de
E. Classis van Schoutwen / wegen het afslaan van het
beroep van Kerckwerbe : oock is het waarhepdt dat die
Dergaderinge / gehoozt hebbende de redenen van de Acto-
res van het Classis van Schoutwen / tegen die van Kerck-
werbe / in bedenckinge gegeven hebben / of al eer men
komt tot judicature ober de sake / niet en behoozde gepoogt
te werden / om alles by maniere van accomodatie / te
besliffen / en is daar toe dit volgende middel met consonan-
te (dat en is niet eenparig uytgenomen eenige weynige)
stemmen boozgewent : namentlijk / dat by den tegen-
woozdigen Kercken-raat van Kerckwerbe / ten overstaan
van Mr. Adriaen Bruynvisch / als Praeses in sijn Broeders
plaats / en de Heeren Ambachts-Heeren / een nieuwe
electie sal geschieden / endat D. Roelandi daar in Persoon
sal nominatus wesen / 't welck by de E. Classis aange-
nomen is / en oock by de Kercke / en is also een nieuwe
beroepinge geschiet / die wederom gevallen is op D. Roel-
landi. Nu vzaag ick / of dooz die actie / de improzobatie
van de E. Classis ober dat beroep / om de onwettige
procedures daer in gepleegt / gedaan / die geoozdeelt heeft
dat de beroepinge onbehoozelijck was geschiet / en daar-
om op een nieuw beroep gedaan moest worden / en ver-
klaert

klaart dat sy tegen den Persoon van D Hoelardi niet en hadden geprocedeert / noch oock hem onberoypelyck ber-
 klaart / of seg ick die / daar dooz niet en wort gejustifi-
 ceert? en dewyl den Professoz de Mey in die E. Verga-
 deringe heeft geseten / en apparent de eerste stem daar toe
 gegeven / en selver met sijn eygen hant geschreeven / dat
 sulcx met consonante stemmen is geschiet / soo vzaag ick
 noch / of hy dan oock sulcx niet heeft helpen doen? wat
 valscheit is hier nu van my begaan / in het vzaagen of dit
 den Professoz al vergeten is?

Met veel meerder recht mocht ick seggen dat het valsch
 dat ick niet en segge godloos is / het geen immediatelijck
 op die woorden volght: dat ter contrary volgens sijn E.
 verklaringe, en Notulen by sijn E. als oock by de Cetus
 geoordeelt is, dat wel, om de Classis van Schouwen soo
 wat by haar eere te bewaren, een nieuwe electie soude
 geschieden &c: want dat sulcx valsch is / blijkt daar uyt:
 om dat in de Notulen van die E. Cetus / niet de minste
 tittel van die reden / om de Classis so wat by haar eere te
 bewaren, wert gerept / gelijk ick selfs daar ober / de
 Notulen my ter hant gestelt sijnde / hebbe nagesien / en
 my beroepe op alle vier de E. Classen van de Synode
 van Zeelant / die hier van de geauthoriseerde Coppen
 hebben / dat haar E. het selve gelieven na te sien / om
 die schandelijcke leugen te ontdecken. Moet men sig soo
 erbermelijck niet onwaarheden behelpen / so kont gy uyt
 dit staaltie van de reste van dat Laken oordeelen / doch
 tijd en dag sullen noch meer dingen in het licht vzaagen.
 De godloosheyt deser moet ick bevroeden / om dat sulc-
 ken

ken reden gegeven woort volgens sijn E. verklaringe en Notulen, by sijn E. geoordeelt, 't is waar hy segt daar by als oock by de Cxtus, maar dat heb ick na gesien in de Notulen van sijn eygen hant / als Scriba Cxtus ondertekent / en gelijk ick gesegt hebbe valsch bevonden. Doch wat nu sijn eygen gedachten / en oordeel / en redenkavelingen in het particulier aangaat / in de Notulen en binde ick die oock niet / of den Professoz moeste noch secrete Notulen gemaacht hebben / daar de Cxtus niet van weet: doch eventwel dewijl de Man dat selfs verklaart / so moeten wy hem by sijn woorden gelooven / maar hoe Godsalig dat kan toegaan / dat een Predikant van een Classis / tot Rychter verkozen / en afgesonden sijnde / op kosten van den Staat / om in soo Gerw: Vergaderinge in de vzeese Gods te oordeelen / tusschen een Classis en een Kercke / ober het afslaan van een beroep / daar soo veel aan gelegen is / en dat na de aanroepinge van Gods H. Naam / durft seggen / dat hy sulcx heeft geoordeelt om de Classis soo wat by haar eere te bewaren? dat laten wy alle Christen herten / die den Heere vzeesen / oordeelen. Wel moest gy oock die Kerck niet by haar eere / ja by haar recht bewaren? of moest gy het recht van die Kerck overgeven / om de Classis by haar eere te bewaren? is dat recht oeffenen en sijn Commissie ghetrouwelijck uitvoeren? seker waart gy doe soo gesint / gy schijnt nu recht contrarie te wesen / om het recht van de Classis ober te geven / of tegen te gaan / en de Kerck so wat by haar eere te bewaren. Had dan die Classis haar eere verlozen? of stont die in perijckel om verlozen te worden? waarlijk na

my verhaaldt is indien daar yemandt is geweest om die Classis doe te critsen / so was het Mr. Jan de Mey. wat nu de eere van die E. Classis belangt / ick achte dat die E. Classis bestant genoeg was / om die sonder den Professors trou loose hulp staande te houden / en noch is / indien het haar E. de moeyte weert mogt wesen / haar aan sulcke ongesoute woorden te stooten.

Oock is het seer belagchelyck dat men seyt 't is oock gantsch valsch, dat D. de Mey gefegt soude hebben, dat de Classis geen macht hadden, een beroep te improberen, daar sijn E. het tegendeel altijt heeft gefustineert, en als noch sustineert, doch alleen met beding om te handelen na Wetten en Kercken-order: daar men een wepnig te vozen spreekt van een geprætendeerde reprobacie. **Gooz** deelt dan dese man dat de E. Classis van Schouwen maar een pzetense macht van imyzobatie hadde? en heeft hy gefustineert / en sustineert hy noch / dat de Classis jae de macht van imyzobatie heeft? hoe sluyt dat vooz soo een wijs man? heeftte de macht volgens sijn sustenue / waerom noemt hy het dan een geprætendeerde reyzobatie? soo en noemen het de Ed: Mog: van Zeelant niet gelijk te sien is in eodem Catu art 3 daer sy seggen dat de beroepinge van de E. Classis van Schouwen is afgeslgen.

Jamaer mogt hy seggen: Sy heeft de magt alleen met bedingh van te handelen na Wetten en Kercken-order. Wil hy daar mede te kennen geben / dat de E. Classis van Schouwen / in haer afflaen / niet en heeft gehandelt na Wetten en Kercken-order? dat laten wy de E. Classis antwoorden / die ick meen dat hem wel wat anders sou-
den

den toonen. of siet hy alleen op het beroep van D. Momma dat laten wy de **E. Classis** van Walcheren beantwoorden / die ick meen dat hem daer in niet sal te kozt schieten. Of nu den **Profeffor** sulcx op den **Predick-stoel** heeft gesept / of niet / dat konnen wy anders niet besliffen / als uyt het seggen van verscheyde die het gehoozt hebben ja gesept te sijn : en heeft hy het niet gesept het blijkt altoos / dat hy het wel heeft gemeent. en noch wel meent / dewijl hy durft het wettig afflag van het beroep van Kerckwerbe noemen een geprætendeerde reprobacie, en oock het afflag van de **Classis** van Walcheren / op soo veel redenen gegront / veragten / en met der daet vernietigen. Wat helpen protestatien en betuygingen van goede sustenuen daer de daet directelijck het contrarie toont ?

Maer laet ons eyndelijck eens hoozen / hoe qualijck de Mannen sijn berigt : het geen (segt men) van een vereyschte Acte of becrachtinge door resolutie van de Staaten gesept wordt, is alleen gesept van de Synodale Resolutien, die de groffte en jongste wel weten, dat sonder de selve gheen kracht van een Wet in dese Provincie en hebben. Wel wie heeft van een ander als Synodale Resolutie gedroomt / die de Classen de macht geeft / om de beroeping vooz nul te verklaren ? en daerom siet de onnooselheyt van dese uytvlucht. Ende en hebben wy niet getoont, dat de **Classis** sulcken acte van betrachttinge in de Synode van **Middelburgh** de anno 1591 ontfangen heeft ? wat willen de Mannen dan seggen ? hoe komt dit hier te pas ? Ende dat men dan roept / dat de groffte ende jonghste wel weten dat de Synodale Resolutien / sonder de selve geen

kracht van een Wet hebben in dese Provincie: weten de
 fijnste en de outste / dat ick niet en segge de loofte en de
 stoutste / niet waar sulcx van daan konit? soo sullen het
 de groffste en de jongste haer wel leeren: om dat sulcken
 volck als Op I. in geen Chzistelijche Synodale banden
 te leyden sijn / die upt haer selven krachts genoeg hebben/
 om een wet te sijn / vooz alle Bzome en Godsalige / die haer
 Conscientijshalven verbonden binden / om te helpen main-
 tineren / en obedieren die Statuten / die sy selfs hebben
 helpen maken / en onderschreben; maar om dat de boose
 en wederstrevige menschen / die soo geaert sijn / dat ha-
 ren haan altyt boven krapen moet / haer niet goedwillig
 boegen tot de bzoderlyche en Chzistelijche onderwerp-
 inge van goede Synodale regels; soo is men genootsaecht
 gelwozden / het arrest van Staet / 't welck anders onnoo-
 dig was / daar ober te verfoecken / om die quaataardige
 in toom te houden. - Ende daarom is een gantsch onge-
 rijmt seggen dat het ongerijmder is soo een Wetgevende
 macht selfs aan een Classis toe te schrijven 't welck mijns
 wetens van niemant is geschiet / maar wel is gerijmt een
 Wet-upt-boerende magt / van de gearresteerde Synode
 de Classis gegeven / te gebzuycken / om die onozdentelij-
 che menschen in dwang te houden.

Of nu het oberige / dat den armen Dikatosphyllus vooz den dach gebzaagt
 heeft / upt die onnoofele Verantwoordinge die op den naam van het Colle-
 gium Qualificatum uptgaat (daar nochtans 16 tegen geprotesteert hebben
 en noch protesteerern) oberbloedig blijcken sal so valschen futijl en verzaert
 te sijn / dat het onnoedig is die met eentge verdere antwoorde te verweerd-
 gen: dan of dit niet een klaar bewijs van de hoogste verlegentheit / en ober-
 tynping haars gemoets is / laten wy den bescheyden Leser oorздеelen.

